

ТРИ ГРАНІ ТАЛАНТУ

Про Миколу Пашковського ми вже писали. Насамперед, він відомий як талановитий художник із села Новостає. Не цурається і поетичного слова, про що свідчить добірка його віршів, опублікована на початку цього року у нашому тижневику. Але Микола Васильович має ще одне захоплення – креснаство. Під час нашої зустрічі саме на цій грані його особистості ми акцентували увагу. Але не могли, звичайно, не поговорити і про картини та вірші.

— Миколо Васильовичу, розкажіть коротко про себе.

— Я народився в Новостає у 1947 році. Тут і пройшов моє дитинство. Боюсь видатися нескромним, але я вважаю, що сім'я наша насправді талановита. Батько, Василь Іванович, сам любив малювати. В мене зберіглася його картина, яка говорить, що він мав невблагий хист. Навіть мріяв вступити ще «за Польщу» в художню академію у Варшаві. Представлені роботи викладачам академії сподобалися, але не вистачило ще двох класів освіти, аби мати право на вступ у цей заклад.

Батько воявав на фронті, був важко поранений під Кенігсбергом у Прибалтиці. Після війни йому запропонували стати головою сільської ради. Спочатку він погодився, але потім відмовився навідріз. І це врятувало йому життя. Ви знаєте, яка після війни була обстановка на Західній Україні. Того, кого призначили головою сільської ради, вбили разом із сім'єю. На мій батько вже немає в цьому світі.

Мама, Віра Поталіана, 1924 року народження, живе разом зі мною в батьківській хаті. Вона співала в хорі, захоплювалася вишиванням.

У 1962 році я закінчив Новостаєвську школу, а середню освіту здобув у Клеванській середній школі № 1. Сильні себе пам'ятаю — завжди малював і писав вірші. Твердо вирішив стати професійним художником. Ще до служби

Портрет матері.

в армії працював на Рівненському льонокомбінаті художником-оформлювачем. Вступив на заочне навчання у Москову в Народний університет мистецтв, де і вчився п'ять років. Був призваний в армію в ба-

Але, на жаль, спільне життя з дружиною в мене не склалося, і в 1994 році я повернувся в Новостає, у що батьківську хату, де і живу по сьогоднішній день. Ведемо з мамою невеличке господарство, бо так тепер життя настало у художників. Не всім дається можливість нормально жити за рахунок творчої роботи. Та і люблю я працювати в полі. А спіл жайворонка в нобілі! Це справжнє чудо.

— Миколо Васильовичу, добре відомо, що ви вивчаєте історію рідного краю. Чим вас притягує креснаство? Розкажіть якісь цікаві факти про наш край.

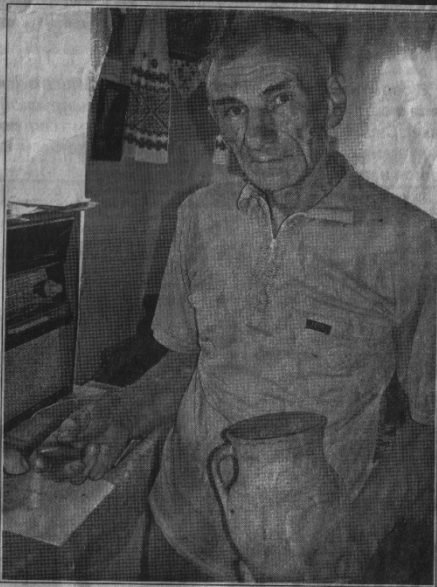
— Я думаю, що кожна людина повинна цікавитися історією своєї малі батьківщини. А це і розповіді старших людей, і поховальні фотографії, і речові пам'ятки. Можливо, хтось і не зверне увагу на якийсь камінь, що викопав із землі під час роботи в саду чи полі. А я намагався придивитися до нього, і як результат — в моїй колекції вже є чимало кам'яних знарядь праці перелітних людей. Це і ручні рубила, наконечники стріл, скребачки тощо. Деякі із них я передав у Рівненський краєзнавчий музей. Знаходив жіночі прикраси, кераміку. Біля самої хати я знайшов яюсю герб-виготовлений з латуні. Судячи по символіці, він належить до тих часів, коли нашим краєм володіла Литва. На жаль, він загубився, але я його ретельно замалював. Вагаля, кожен історичний знахідку я обов'язково замальовую, і намагаюся її датовувати. Для цього збираю необхідну літературу, раджуся зі спеціалістами. Можу похвалитися, що мені присвоєно Рівненським обласним краєзнавчим музеєм звання «Почесний член».

зєм тісно співпрацюю. У 2005 році в наукових записках цього закладу опублікована моя стаття про сім'ю князя, доля якої пов'язана з нашим краєм. Багато фактів про князя дізнався від родичів Дем'яна з Оболонського, причетних до цієї історії. До речі, в давній публікації в журналі «Огонек» навіть не згадувалося, що сестра князя жила в Клевані.

В Новостає у дитинстві родичам зберігалися картини ще з польських часів. На місці дитячого санаторію була вілла «Три корони», куди приїздили відпочивати польські художники. Я думаю, їх приваблювали в Новостає чудові навколишні краєвиди.

Не тільки художників притягувало Новостає. Наприклад, в відпочинковий сідли приїздили із Рівного на волах цілі єврейські сім'ї. Ну, а в сучасну епоху Новостає теж притягує сюди багатьох дачників — ціле дачне містечко виникло. От би ще сучасні дачники більше про природу думали, в першу чергу не засмічували ліс. А то в нього інюді і зайти годі...

У моєї трьохрічної сестри малював перший чоловік її матері на прізвище Кондрачук. Його картини

теж зберігалися. Сам він загинув у 1939 році у сталінських таборах. А батька сестри, на прізвище Ревуцький, розстріляли німці. Чому я згадав цей факт? Історія нашого краю, це насамперед долі людей, які тут жили або живуть. Стара фотографія може інше розповісти більше, ніж якась історична праця...

Заняття з гімнастики неподалік Клеванського замку, 20-ті рр.

В природі, що оточує нас, теж можна відчутти години віків. Наприклад, дуб, що стоїть біля річки. Немало сумніву, що йому багато сотень років. Він горів, коли в нього вдарила блискавка, але стоїть до наших днів. Можливо, він є залишком дубової долини, пам'ять про яку зберігався до нашого часу.

А верби, яких багато колись росло по берегах Стубли? Був звичай, на Верби неділю освячену гілку верби висаджувати в землю, аби вирости нове дерево. Я пам'ятаю, що і сам це робив в дитинстві.

Про Безодню неподалік Клеваня багато розповідей ходять. Зокрема, що саме на місці цієї водойми три з половиною століття тому стояла церква Благовіщення Святої Діви Марії. І раптом вона провалилася під землю, а на її місці і виникло озерце, назване Безодню.

Вода в ній не замерзає взимку і залишається крижаною влітку. Кажуть, вона має цілющі властивості. Хто вірить, хто не вірить. Але подібну історію про те, що на місці церкви, яка зникла, виникло озеро, я вже чув колись у Ратнівському районі під Білорусією. І це озеро називається там Святим Озером. Як пояснити подібний збіг? Чесно кажучи, не знаю. Але мені колись розповідав батько, що назва Безодня пояснюється через те, що колись деякі чоловіки вирішили витягти глибину озера. До довгої мотузки прив'язали камінь, випливали на човні на середину, проте так і не дістали дна. А потім декілька раз доточували інші мотузки, а результат був той же. От тоді хтось із чоловіків і сказав: «Та це ж якась Безодня!». Як бачите, все досить прозаїчно. Але наскільки поетичніша легенда про зниклу церкву.

Іноді випадкова знахідка може принести ший історичний пласт взаємодій між різними народами. Це було ще у шістдесятих роках минулого століття. Біля річки Стубла, коли там проводили меліоративні роботи, мій батько пас корову. І в заглибленні екскаватором помітив срібну монету. Це була

іранська драхма VI століття, епохи династії Сасанідів. Ця династія правила на Близькому та Середньому Сході в III-VI століттях і стояла на чолі могутньої держави. Виходить, що в ті часи вже існували торговельні зв'язки між такими далекими народами. Інше ще можна пояснити тут появу цієї монети у нашому краї. До

Дорога із Застав'я в Клевань через міст на р.Стубла, 60-ті рр.

Заняття з гімнастики неподалік Клеванського замку, 20-ті рр.

До речі, зараз, коли ми розмовляємо, вона на городі, просапале картоплю. Зберегла до цього часу неспокійну вдачу. Брат Тарас живе в Ізраїлі, куди виїхав разом із дружиною. Він спеціаліст в галузі електроніки, в свій час публікував статті про свої наукові розробки. На Україні, як це часто у нас буває, в науці йому було важко знайти гідне застосування своїх здібностей, а ось у чужому Ізраїлі його відразу оцінили. До речі, його син, Гілла Пашковський, свого часу стає дипломантом Міжнародного конкурсу юних фортепіаністів у Санкт-Петербурзі.

Брат Павло, що живе в Чернівцях, беззаперечно, має музичну вдачу. Син його закінчив художню училище. Сестра Катерина займається вишиванням.

талійон зв'язку, а потім став пекарем в гарнізонній пекарні. Це було в Білорусі. З пошлішкою згаду, що про нашу пекарню писали навіть в армійській газеті як про зразкову. Одночасно продовжував заочно вчитися.

В Білорусі я одружився і прожив там майже двадцять років. Після армії працював в будинку культури в містечку Іващевіч Білоруської області. Влаштувався персональні виставки, виставляв роботи у Мінську і Польщі. Всею було в житті. Робітником на заводі працював, аби дали квартиру, і лозунги «Слава КПРС» писав, і портрети Леніна малював, але це все, як кажуть, заради хліба насущного. Для душі мені більше всього хотілося малювати пейзажі, бо природа справді неповторно являє...

Учні та вчителі Клеванської школи, 30-ті рр.

Будиночок біля Новостаєвського переїзду, в якому під час війни зупинився В.Валда.

росі, Москві, у Новосибірську ім можна пошукати в інтернеті. Я вже не кажу про місцеві школи, бібліотеки. Мені неодноразово пропонували організувати персональні виставки в обласній бібліотеці, в краєзнавчому музеї, в Рівненській галереї «Заєс». Робити мені багато є, але виставку необхідно як слід оформити. На це потрібні чималі кошти. Хоча би на те, щоб виготовити рамки для картин. Тобто потрібна допомога. Але я не звик стояти з простягнутою рукою. Тому не роблю ніякої трагедії. Я просто дуже люблю малювати картини, писати вірші, вивчати рідний край. На цьому і стою.

Розмовляв С.СЕРГІЄВЬОЙ. Фото з особистого фотоархіву М.Пашковського.